fragmentų, žvakidės fragmentas ir gyvulių (gyvūnų?) kaulų liekanų. Įžemis – gelsvas smėlis, giliau pereinantis į pilką molį – pasiektas apie 70–90 cm gylyje.

Šurfe 2 pašalinus paviršinį velėnos ir žvyringo dirvožemio sluoksnį, didžiojoje šurfo dalyje fiksuoti apie 0,35–1,1 m storio permaišyto pilkšvo žvyringo grunto, gelsvo smėlio, žvyro ir molio sluoksniai, kuriuose aptikta XVIII (?)–XX a. radinių: metalo fragmentų, glazūruotos keramikos šukių, stiklo fragmentų. Sluoksniai suformuoti XX–XXI a., įrengiant aplinkoje esančias požemines inžinerines trasas (buitines nuotekas, vandentiekį) ir atliekant kitus paviršiaus performavimo darbus. Vėlyvų perkasimų nepažeisti išliko tik šurfo PR dalyje esantys sluoksniai. Čia nuo maždaug 45 cm gylio fiksuotas apie 30 cm storio maišyto pilkšvo žvyringo grunto sluoksnis be radinių, o giliau tirtas apie 15 cm storio juosvo grunto sluoksnis su XVII–XX a. buitinės keramikos ir stiklo fragmentų radiniais. Įžemis – gelsvas molis – šurfe pasiektas apie 90 cm gylyje.

Apibendrinant atliktų tyrimų rezultatus nustatyta, jog vėlyvų perkasimų nesuardytose šurfų dalyse, nuo maždaug 45–60 cm gylio, tirtas apie 20–70 cm storio XIX–XX a. datuojamas kultūrinis sluoksnis su XVI–XX a. radiniais. Po juo, tik šurfe 1, maždaug 70–90 cm gylio intervale, tirtas XVII–XVIII a. datuojamas archeologinis sluoksnis su to paties laikotarpio radiniais, gyvūnų kaulais. Įžemis – gelsvas smėlis ar pilkas ar gelsvas molis – šurfuose pasiektas apie 0,7–1,2 m gylyje.

Tyrimų metu surastas ir inventorintas 31 XVI–XVIII a. radinys perduotas MM.

6 J. Basanavičiaus Street

In 2023, exploratory excavations were carried out at 6 J. Basanavičiaus Street in Seda (Mažeikiai district, NW Lithuania), comprising two 1 x 1 m test pits (Fig. 1) which revealed soil layers that formed during the 19th–21st centuries and contained finds from the 16th–20th centuries. Only test pit 1 revealed a cultural layer of archaeological significance. It was encountered at a depth of 70 cm and dated to the 17th–18th centuries (Fig. 2) based on finds typical of the period: household pottery and structural ceramics, shards of glass from windows and bottles, and pieces of metal artefacts (Fig. 3).

SIMNAS

Monika Žėkaitė

Alytaus, Birutės, Žemaitės gatvės

2023 m. buvo vykdomi archeologiniai tyrimai Simne (Alytaus r., Simno sen.), Alytaus, Birutės, Žemaitės gatvėse. Žvalgomųjų tyrimų metu buvo ištirta 18 1,5x1 m dydžio šurfų (27 m^2), žvalgytos 3 atkarpos (1, 2, 4) ir dvi prieduobių vietos (3, 5) – 24,4 m^2 plotas. Iš viso 2023 m. tyrimų metu tirtas 51,4 m^2 plotas.

Tyrimų aplinkoje tyrinėta ne kartą. 2006 m. Z. Baubonis Vytauto gatvėje fiksavo 30–80 cm storio kultūrinius sluoksnius su XVII–XIX a. keramika (*ATL 2006 metais*, 2007, p. 546). 2008 m. I. Vaškevičiūtė Birutės ir Vytauto gatvių kiemuose rado apardytą kultūrinį sluoksnį su XVI–XIX a. keramika, grindinio ir pamato fragmentų (*ATL 2008 metais*, 2009, p. 373–374). 2010 m. D. Kontrimas Vytauto g. 38 rado pavienių žiestų XVI–XVIII a. puodų šukių. Šurfe 1 aptikti 4 karstai su Antrojo pasaulinio karo vokiečių karių palaikais (*ATL 2010 metais*, 2011, p. 540). 2011 m. S. Aleksandravičius atliko žvalgomuosius archeologinius tyrimus Dariaus ir

Girėno bei Birutės gatvėse, kurių metu buvo iškasta 16 šurfų. Dalyje šurfų aptiktas XIX a. datuojamas akmenų grindinys ir sluoksnis, kuris datuotas XVII a. pabaiga–XVIII a. pradžia. Daugumoje kitų šurfų fiksuoti sluoksniai su pavieniais XVII–XX a. radiniais (*ATL 2011 metais*, 2012, p. 423–425). Vėlesniais metais atliekant tyrimus artimiausioje aplinkoje (T. Ivanausko, J. Paškonytės, V. Vingio, V. Šagamogo tyrimai) fiksuoti XIX–XXI a. sluoksniai su to laiko radiniais (*ATL 2017 metais*, 2018, p. 714; *ATL 2018 metais*, 2019, p. 647; *ATL 2019 metais*, 2020, p. 525; *ATL 2021 metais*, 2022, p. 611).

2023 m. tyrimų metu šurfuose 1–2, 6, 12, 15–18 rasti XX–XXI a. suformuoti pilki ir rudi smėlingi, vietomis su griuvenomis šlapi sluoksniai. Įžemis (žalsvas, pilkšvas molis, rudas priemolis, šviesiai rusvas žvyras) pasiektas 0,55–1,8 m gylyje nuo paviršiaus. Šurfuose 3–5, 7, 14 archeologinio sluoksnio neaptikta, tačiau rasti maišyti XIX a. pabaigos–XX a. pilko, juodo smėlio sluoksniai su pavieniais XVIII–XX a. radiniais. Įžemis pasiektas 0,8–2,1 m gylyje. Šurfe 8 nuo 70–75 cm gylio atidengtas maišytas XIX a. sluoksnis, kuris tęsiasi iki 0,95–1 m gylio, su XVII a. II pusės–XIX a. radiniais. Šurfe 13 nuo 1,1–1,2 m gylio pasiektas permirkęs XIX a. iki 1–1,1 m storio juodos žemės sluoksnis su keletu XVIII–XIX a. radinių. Įžemis (pilkšvai žalsvas molis) pasiektas 2,2 m gylyje. Šurfuose 9–11 60–80 cm gylyje rasti neskaldytų akmenų grindinio fragmentų. Po grindiniu šurfuose 9, 11 fiksuotas sluoksnis su XIX a. pabaigos radiniais. Tik šurfe 10 po grindiniu aptikta pavienių XVIII–XIX a. pabaigos radinių. Šurfe 9 atidengtas gerai išlikęs grindinys (1 pav.) įvertintas kaip Simno miesto istorinės dalies (UK 17107) vertingoji savybė, o šurfuose 10–11 – grindinio fragmentams vertingos savybės nenustatytos. Tyrimų metu aptikta žiestų indų šukių (su žalia, ruda, pilka glazūra arba be puošybos elementų),

1 pav. Šurfe 9 atidengtas grindinys iš ŠV. M. Žėkaitės nuotr.

Fig. 1. A cobblestone pavement unearthed in test pit 9, viewed from the NW.

2. pav. Tyrimų metu rasta žiesta puodynė. M. Žėkaitės nuotr.

Fig. 2. A wheel-thrown pot.

keletas koklių fragmentų, stiklo dirbinių duženų.

Žvalgymų metu fiksuoti maišyti pilki, rudi, juodi smėliai, moliai, žvyrai, griuvenų sluoksniai su pavieniais XVIII–XX a. radiniais; vienas iš jų – žiesta, glazūruota, įkartėlių ir linijų įspaudais puošta puodynė (2 pav.). Žvalgytoje atkarpoje 1 tarp šurfų 2–3 80 cm gylyje rastas 40 cm pločio, 1,5 m ilgio kieto molingo smėlio fragmentas su keliais XVII a. pabaigos–XIX a. pradžios (?) radiniais jo paviršiuje.

Žvalgymų metu aptikti dar du grindinių fragmentai, kurie atidengti 40–50 cm gylyje ir palinkti *in situ*. Remiantis istoriniais šaltiniais Birutės gatvė, kaip ir Turgaus aikštė, buvo išgrįsta XIX a. 9 dešimtmetyje, o pats grindinys funkcionavo ne ilgiau nei iki XX a. 7 dešimtmečio, tai patvirtina ir archeologinių tyrimų duomenys. Radiniai perduoti saugoti AKM.

Alytaus Street, Birutės Street, Žemaitės Street

In 2023, exploratory excavations were carried out on Alytaus Street, Birutės Street, and Žemaitės Street in Simnas (Alytus district, SW Lithuania), covering a total of 51.4 m^2. Test pits 1–2, 6, 12, and 15–18 revealed layers formed in the 20th–21st centuries. Test pits 3–5, 7, and 14 revealed a mixed deposit of no archaeological value – grey and black sand from the late-19th and 20th centuries with isolated finds from the 18th–20th centuries. The natural layer in these test pits was reached at a depth of 0.55–2.1 m. Test pits 8 and 13 revealed a mixed 19th-century layer starting at a depth of 0.7–1.1 m, with finds spanning the second half of the 17th to the 19th centuries. Test pits 9–11 contained fragments of unworked cobblestone pavement at a depth of 60–80 cm (Fig. 1). One noteworthy find was a wheel-thrown glazed pot decorated with lines and ornamental imprints (Fig. 2). An area of hard, clay-rich sand measuring 0.40 x 1.5 m was observed in section 1, at a depth of 80 cm, with a few finds (late 17th–early 19th centuries(?)) scattered on its surface.

ŠEDUVA

Virginija Ostašenkovienė

Vytauto gatvė 15

Šeduva (Radviliškio r., Šeduvos sen.) įkurta svarbių kelių susikirtimo vietoje. Istoriniuose šaltiniuose ji minima nuo XVI a. pradžios, kai 1529 m. čia įsteigta bažnyčia. Itin didelę įtaką Šeduvos, kaip vieno iš regiono centrų, formavimuisi turėjo Šeduvos parapijos įkūrimas ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio dvaro rūmų statyba. Vienas reikšmingiausių įvykių, lėmusių tolimesnę Šeduvos raidą, yra Magdeburgo privilegijos suteikimas 1654 m.

Žvalgomieji tyrimai nuo 1991 m. buvo vykdomi daugelyje Šeduvos miestelio vietų, dalis jų – Vytauto gatvėje, kur fiksuoti XVII–XX a. kultūriniai sluoksniai (*ATL 1994 ir 1995 metais*, 1996, p. 37–39; *ATL 1996 ir 1997 metais*, 1998, p. 390–392; *ATL 2006 metais*, 2007, p. 413–414; *ATL 2009 metais*, 2010, p. 369–372; *ATL 2010 metais*, 2011, p. 386–389; *ATL 2011 metais*, 2012, p. 425–427). 2018 m. archeologiniai tyrimai atlikti prie Vytauto g. 15 PR sienos, kur 7,2 m^2 plote buvo atidengtas 35–40 cm storio pilko maišyto smėlio su degėsiais sluoksnis, kuris pagal radinius datuotas XVII–XVIII a. (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 648).

2023 m. detalieji tyrimai ir žvalgymai atlikti Šeduvos senojo miesto vietoje (UK 30340),

1 pav. Plote 1 rastas XVII a. įrankis kraujui nuleisti. V. Ostašenkovienės nuotr.

Fig. 1. A 17th-century bloodletting tool found in area 1.